

عطیه عوفی

عطیه بن سعد بن جناده عوفی، در زمان امیر المؤمنین (علیه‌السلام) متولد شد. او همراه جابر، از اولین افرادی بودند که به زیارت قیر امام حسین (علیه‌السلام) رفته است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی اجمالی
- ۲ - فرار به ایران
- ۳ - بازگشت به کوفه
- ۴ - نقل احادیث
- ۵ - همراهی با جابر
- ۶ - وفات
- ۷ - پانویس
- ۸ - منبع

معرفی اجمالی

عطیه بن سعد بن جناده عوفی، با کنیه ابوالحسن بوده

[۱] این سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ دوم، ۱۴۱۸ ق.
و مادر او گویا از اسیران آزادشده رومی بود.

[۲] این سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ دوم، ۱۴۱۸ ق.

در منابع روایی آمده است نام عطیه از کلام امام علی (علیه‌السلام) که در مورد او گفته بود، گرفته شد: روزی سعد بن جناده نزد حضرت علی (علیه‌السلام) آمد و بعد از خبر دادن به ولادت فرزندش از ایشان تقاضا کرد که نامی بر او بنهد. حضرت نوزاد را در آغوش گرفت و فرمود: «هذا عطیة الله»؛ این نوزاد، عطا و موهبت الهی است؛ لذا نام او را عطیه نهادند.

[۳] طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چاپ دوم، ۱۳۸۷ ق.
حضرت علی (علیه‌السلام) بعد از مراسم نامگذاری، برای عطیه حقوق ماهانه‌ای قرار داد و پدرش با دریافت آن برای کودک مواد خوراکی تهیه می‌کرد.

[۴] این سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ دوم، ۱۴۱۸ ق.

در مورد تاریخ ولادت عطیه نقلی وجود ندارد. با این حال از داستان نامگذاری به دست می‌آید که احتمالاً عطیه در سال‌های حضور امام علی (علیه‌السلام) در کوفه (بین سال‌های ۳۶ تا ۴۰) به دنیا آمده باشد.

فرار به ایران

عطیه در ماجرای شورش عبدالله بن محمد اشعث به یاری وی شتافت و پس از شکست او به ایران گریخت و در فارس ماند. حجاج بن یوسف به محمد بن قاسم تقی (حاکم فارس) دستور داد تا عطیه را نزد خود فرا خوانده و از او بخواهد که علی بن ابیطالب را لین کند و اگر چنین نکرد، چهارصد ضربه شلاق به او زده و سر و ریش او را بتراند! حاکم فارس نیز پس از احضار عطیه، نامه حجاج را برای او خواند و چون او حاضر به ناسزاگویی به امام علی (علیه‌السلام) نشد، دستور داد تا چهارصد ضربه شلاق به او نواخته و موهای سر و صورتش را بتراند.

[۵] طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چاپ دوم، ۱۳۸۷ ق.

بازگشت به کوفه

پس از این ماجرا وی به خراسان رفت و در آنجا ماند تا این‌که حجاج مُرد و عمر بن هبیره حاکم عراق شد، عطیه نامه‌ای به او نوشت و در پی موافقت او بار دیگر به زادگاهش کوفه بازگشت.

[۶] این سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ دوم، ۱۴۱۸ ق.

عطیه احادیث بسیاری از صحابه پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) نقل کرده است و بسیاری از منابع شیعه

[۱۷] شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمة، محقق، غفاری، علی اکبر، ج ۱، ص ۲۳۶، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چپ دوم، ۱۳۹۵ق.

و اهل سنت

[۱۸] عیاشی، محمد بن مسعود، تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۸۶، محقق، رسولی محلاتی، هاشم، تهران، المطبعة العلمية، چپ اول، ۱۳۸۰ق.

[۱۹] ترمذی، محمد بن عیسی، سنن الترمذی، ج ۲، ص ۴۲۸، محقق، شاکر، احمد محمد، عبدالباقی، محفوفاد، مصر، شركة مكتبة و مطبعة مصطفى البابي الحلبي، چپ دوم، ۱۳۹۵ق.

[۲۰] تمیمی موصلی، احمد بن علی، مسند ابی یعلی، ج ۲، ص ۴۵۶، محقق، سلیم اسد، حسین، دمشق، دار المأمون للتراث، چپ اول، ۱۴۰۴ق.

[۲۱] بیهقی، احمد بن حسین، شعب الایمان، ج ۱، ص ۳۸۲، محقق، عبدالحمید حامد، عبدالعلی، ریاض، مكتبة الرشد للنشر و التوزیع، چپ اول، ۱۴۲۳ق.

از او روایت نقل کرده اند که البته برخی از اهل سنت او را ضعیف می شمردند

[۲۲] بدر الدین عینی، محمود بن احمد، مغانی الاخبار فی شرح اسامی رجال معانی الآثار، ج ۲، ص ۳۲۷، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ اول، ۱۴۲۷ق.

و شاید این تضعیف به جهت تمایل او به تشیع باشد.

همراهی با جابر

در مورد نسبت جابر و عطیه، مطلب خاصی وجود ندارد، جز این که عطیه روایاتی را از جابر نقل کرده

[۲۳] شیخ صدوق، محمد بن علی، الامالی، ص ۷۵، بیروت، علمی، چپ پنجم، ۱۴۰۰ق.

[۲۴] حسکانی، عبدالله بن عبدالله، شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج ۱، ص ۲۹۵، محقق، محمودی، محمدباقر، تهران، التابعة لوزارة الثقافة و الارشاد الاسلامی، مجمع احیاء الثقافة

الاسلامیه، چپ اول، ۱۴۱۱ق.

[۲۵] ابن بطریق، یحیی بن حسن، عمدة عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار، ص ۲۳۳، قم، مؤسسة النشر الاسلامی، چپ اول، ۱۴۰۷ق.

که نشان از همراهی این دو در زمان های مختلف دارد. عطیه همراه جابر، از اولین افرادی بودند که به زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) رفته که در منابع روایی، نقل مفصلی از آن ذکر شده است.

[۲۶] مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۹۸، ص ۱۹۶، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چپ دوم، ۱۴۰۳ق.

[۲۷] طبری املی، عمادالدین محمد، بشارة المصطفی لشیعة المرتضی، ج ۱، ص ۱۲۶، نجف، المكتبة الحیدریة، چپ دوم، ۱۳۸۳ق.

وفات

سرانجام عطیه عوفی در سال ۱۱۱ هجری قمری، دار فانی را وداع گفت.

[۲۸] طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چپ دوم، ۱۳۸۷ق.

پانویس

۱. ↑ ابن سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ دوم، ۱۴۱۸ق.
۲. ↑ ابن سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ دوم، ۱۴۱۸ق.
۳. ↑ طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چپ دوم، ۱۳۸۷ق.
۴. ↑ ابن سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ دوم، ۱۴۱۸ق.
۵. ↑ طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چپ دوم، ۱۳۸۷ق.
۶. ↑ ابن سعد کاتب و اقدی، محمد بن سعد، الطبقات الکبری، ج ۶، ص ۳۰۵، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ دوم، ۱۴۱۸ق.
۷. ↑ شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمة، محقق، غفاری، علی اکبر، ج ۱، ص ۲۳۶، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چپ دوم، ۱۳۹۵ق.
۸. ↑ عیاشی، محمد بن مسعود، تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۸۶، محقق، رسولی محلاتی، هاشم، تهران، المطبعة العلمية، چپ اول، ۱۳۸۰ق.
۹. ↑ ترمذی، محمد بن عیسی، سنن الترمذی، ج ۲، ص ۴۲۸، محقق، شاکر، احمد محمد، عبدالباقی، محفوفاد، مصر، شركة مكتبة و مطبعة مصطفى البابي الحلبي، چپ دوم، ۱۳۹۵ق.
۱۰. ↑ تمیمی موصلی، احمد بن علی، مسند ابی یعلی، ج ۲، ص ۴۵۶، محقق، سلیم اسد، حسین، دمشق، دار المأمون للتراث، چپ اول، ۱۴۰۴ق.
۱۱. ↑ بیهقی، احمد بن حسین، شعب الایمان، ج ۱، ص ۳۸۲، محقق، عبدالحمید حامد، عبدالعلی، ریاض، مكتبة الرشد للنشر و التوزیع، چپ اول، ۱۴۲۳ق.
۱۲. ↑ بدر الدین عینی، محمود بن احمد، مغانی الاخبار فی شرح اسامی رجال معانی الآثار، ج ۲، ص ۳۲۷، بیروت، دار الکتب العلمیه، چپ اول، ۱۴۲۷ق.
۱۳. ↑ شیخ صدوق، محمد بن علی، الامالی، ص ۷۵، بیروت، علمی، چپ پنجم، ۱۴۰۰ق.
۱۴. ↑ حسکانی، عبدالله بن عبدالله، شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج ۱، ص ۲۹۵، محقق، محمودی، محمدباقر، تهران، التابعة لوزارة الثقافة و الارشاد الاسلامی، مجمع احیاء الثقافة الاسلامیه، چپ اول، ۱۴۱۱ق.
۱۵. ↑ ابن بطریق، یحیی بن حسن، عمدة عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار، ص ۲۳۳، قم، مؤسسة النشر الاسلامی، چپ اول، ۱۴۰۷ق.
۱۶. ↑ مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۹۸، ص ۱۹۶، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چپ دوم، ۱۴۰۳ق.
۱۷. ↑ طبری املی، عمادالدین محمد، بشارة المصطفی لشیعة المرتضی، ج ۱، ص ۱۲۶، نجف، المكتبة الحیدریة، چپ دوم، ۱۳۸۳ق.
۱۸. ↑ طبری، محمد بن جریر، تاریخ الامم و الملوک (تاریخ طبری)، ج ۱۱، ص ۶۴۱، تحقیق، ابراهیم، محمد ابو الفضل، بیروت، دار التراث، چپ دوم، ۱۳۸۷ق.

[بایگه اسلام کوئست، برگزیده از مقاله «عطیه عوفی»، تاریخ باز یابی ۱۳۹۵/۱۲/۰۹.](#)

رده‌های این صفحه: [اصحاب امام علی علیه السلام](#) | [برگشتگان سال ۱۱۱ \(قمری\)](#) | [راویان حدیث](#) | [علمای قرن اول](#) | [مفسران قرآن](#)